The Oldest Slovene Daily in Ohio

Best Advertising Medium

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

OFFICIAL ORGAN OF THE SLOVENE PROGRESSIVE BENEFIT SOCIETY

Neodvisen dnevnik zastopajoč interese slovenskih delavcev v Ameriki

VOLUME XVIII—LETO XVIII | CLEVELAND, OHIO, TUESDAY, (TOREK) DECEMBER 10, 1935. | ŠTEVILKA (NUMBER) 290

HAUPTMANN ZGUBIL BOJ PRED NAJVIŠJO SODNIJO

Je zanikalo njegovo prošnjo za posredovanje v smrtni obsodbi. Obsojenec je vest sprejel mirno.

WASHINGTON, 9. dec. — Najvišje sodišče Zed. držav je danes naznanilo, da ne bo vzelo v pretres priziva, ki ga je vložila obramba Bruno R. Hauptmanna, ki se nahaja pod smrtno obsodbo kot ugrabitelj in morilec Lindberghovega prvorojenca. To je storilo, ne da bi izreklo enake same besede glede slučaja, ker smatra, da v zadevi ni zapadeno nobeno ustavno vprašanje, ki bi upravičevalo posredovanje najvišjega sodišča. Sluhaj je bil enostavno objavljen na dolgem seznamu drugih slučajev, katere je najvišja sodnija odklonila iz enakega razloga.

Kakor znano, je obramba skušala izposlovati razpravo Hauptmannove obsodbe na podlagi trditve, da Hauptmann ni bil deležen pravične obravnave, kakršno zvezna ustava jamči vsakemu obtožencu, ker je bil njegov slučaj predmet "druhalske psihologije", oziroma da so ga pravzaprav spoznali krivim časopisi, ne pa porota.

Sklep najvišje sodnije pomeni, da je skoro zadnje Hauptmannovo upanje za novo obravnavo splavalo po vodi. Vse nade na smrt obsojenega nemškega tesarja so sedaj osredotočene samo še na dve jako tanki slami namreč takozvano "habeas corpus" postopanje in pa možnost, da bi ga governer države New Jersey pomilostil v dosmrtno ječo.

TRENTON, 9. dec. — Ko je Bruno R. Hauptmann zvedel, da najvišja sodnija zavrnila njegov priziv, se je samo nasmehnil in skomizgnil z ramami. Odvetnik Egbert Rosencrans, ki mu je slabo vest sporočil, pravi, da je novico sprejel z isto hladnokrvnostjo, katero je kazal ves čas med šestmesečnega procesa v Flemingtonu.

Vzpored pouka

Pouk šivanja in pletenja, ki se vrši pod pokroviteljstvom Josio Emergency šol, se bo vršil v sledečem redu do 24. decembra, 1935: V Slov. Del. Domu, 6335 Waterloo Rd., vsak ponedeljek med 1:30 in 3:30 popoldne, v sobi št. 4; v Slov. Nar. Domu, v starem poslopju, St. Clair Ave., vsak torek od 1:30 do 3:30 popoldne; v Slov. Domu na Holmes Ave., vsak četrtek od 7. do 9. ure zvečer ter v St. Clair E. 55 St. javni knjižnici vsak torek od 7. do 9. ure zvečer. Pouk se ne bo vršil od 23. dec. do 2. januarja, 1936.

Letna seja

V četrtek zvečer bo imelo v svojih prostorih letno sejo društvo "Waterloo Camp" št. 91 W. O. W. Članstvo je prosjeno, da se je udeleži, ker je na dnevnem redu volitev odbora za leto 1936 ter druga važna poročila.

Otvoritev lorainskega mosta

Ako se vreme ne izprevrže na hlado, tedaj bodo dela na novem Lorain rd. mostu preko Rocky River-ja končana v dveh dneh in cesta bo ta teden odprt za promet.

Roosevelt na govorniški turi; brani svoj režim

Predsednik je imel včeraj dva večja govora — enega na farmerski konvenciji v Chicagu, drugega pa na slavnosti Notre Dame univerze.

Predsednik Rooseevlt je včeraj imel dvoje daljših govorov, in je zlasti v enem branil svojo administracijo pred napadi, ki so postali zadnji čas zlasti v biznišklh krogih zelo ostri. Dopoldne je imel daljši govor na zborovanju farmerskih organizacij iz vse dežele, ki se vrši v Chicagu, in kjer je zbranih 18,000 delegatov organiziranih poljedelcev. Predsednik je predvsem branil farmerski program svoje administracije, ki temelji na zakonu AAA, ter vrgel proti svojim političnim nasprotnikom — imenoval jih je "depresijske profitarje" — očitek, da hujskajo mestne prebivalce proti farmerjem. Ti ljudje, je rekel predsednik, tulijo o polomu, ki baje preti deželi, izključno z namenom, da postavijo vlado v slabo luč in da iz tega napravijo političen kapital za sebe.

Roosevelt je predvsem povdarjal, da je zakon AAA zvišal dohodke farmerjev ter s tem povečal njihovo nakupno moč, kar pomeni, da zopet lahko kupujejo tovarniške izdelke, in da baš ta proces prinaša oživljenje v industrijo ter s tem pomaga tudi

(Dalje na 2. str.)

ŠPANSKI PREMIJER RESIGNIRAL

MADRID. — Premijer Joaquin Chicapaprieta je včeraj podal ostavko kot predsednik šele pred nedavnim sestavljene nove vlade.

LEWIS PRIPRAVLJA NAČRTE ZA INDUSTRIJSKO KAMPANJO

WASHINGTON. — Včeraj se je sestal tukaj odbor za organizacijo delavcev po industrijah, ki mu načeljuje John L. Lewis, predsednik rudarske unije in goreč zagovornik vertikalnega (industrijskega) unionizma, zaradi katerega vprašanja se je sprl s staro gardo v vodstvu Ameriške delavske federacije ter ji obrnil hrbet. Sestanek je bil sklican v namenu, da se napravi načrte za masno organizacijo delavcev v posameznih industrijah kot so avtna, jeklarska itd.

Istočasno, ko je sklical sejo, je Lewis pisal predsedniku A. F. of L. Greenu ter ga povabil, naj odstopi kot predsednik federacije ter stopi na čelo odboru za industrijsko organizacijo, za kar mu je obljubil plačo, enako sedanji. Green je z ozirom na to vabilo izjavil, da na pismo ne bo odgovoril in da je bil on izvoljen na regularni seji federacije, da služi nji. — Unijski tednik Labor je včeraj srdito napadel Lewisa in njegovo industrijsko grupo, izjavljajoč, da "ako ima Lewis kaj odvišne municije, naj bi jo rabil sovražnikom delavstva, ne proti njegovim prijateljem", s čemer seveda misli na staro gardo Am. Del. Federacije, ki se krčevito okleplje zastarelega poklicnega unionizma. Isti list je v uredniškem članku prerokoval, da bo gibanje Lewisove grupe faliralo.

Za obdavčenje utilitet

Zakonodajni odsek mestne zbornice je včeraj odobril ordinanco, da se na Cleveland Electric Illuminating Co. in Ohio Bell Telephone Co. naloži okoli $4,000,000 davka za rabo cest. Tozadevni predlog je že pred letom dni stavil councilman Herman E. Kohen, ki je bil v zadnjih volitvah poražen.

Ako bo predloga sprejeta in če jo sodnije ne ovržejo, potem bosta morali omenjeni korporaciji plačati letno $2.50 davka od vsakega droga in 5 centov od vsakega čevlja podzemskih cevi, skozi katero so napeljane žice. Korporaciji bosta seveda vodili boj pred sodnijami, ako bo mestna zbornica davčno predlogo osvojila.

Uradnice St. Clair Grove

Na glavni letni seji društva St. Clair Grove št. 98 W. C. so bile izvoljene sledeče uradnice za prihodnje leto: Predsednica Jennie Jerič, podpredsednica Mary Zaverl, tajnica Josephine Zakrajšek, 7603 Cornelia Ave., svetovalka Anna Tomšič, zapisnikarica Josephine Bencin, blagajničarka Stephanie Mesojedec, spremljevalka Ella Jenson, vratarica Josephine Seelye, nadzornice: Helena Mally, Albina Novak, Josie Posch.

Novi odborniki

Društvo Washington št. 32 ZSZ je izvolilo sledeče uradnike za leto 1936: Predsednica Antonija Tomle, podpredsednik John Zajc, tajnica in blagajničarka Anna Zajc, 452 E. 157 St., zapisnikarica Frances Kernc, nadzorni odbor: Joseph Tomsic, Julia Gole in John Glavic, zdravniki: dr. Perme, dr. Seigel in dr. Skur. Seje se vršijo vsak drugi torek v mesecu ob 7:30 uri v Slov. Del. Domu, Waterloo road.

Torbica najdena

Na prireditvi otvoritve novih klubovih prostorov Slov. Del. Doma zadnjo soboto se je našlo žensko ročno torbico, katero dobi lastnica, ako se zglasi pri oskrbniku Doma.

NIAGARSKI SLAP SE POČASI RAZKRAJA

NIAGARA FALLS, 9. dec. — Pečevje, preko katerega padajo Niagarski slapovi, ki se je zadnja leta že ponovno začelo rušiti, je danes zopet izgubilo eno manjšo skalo na ameriški strani slapov.

Društvo "Lipa"

Na letni seji je društvo "Lipa" št. 129 SNPJ izvolilo sledeče uradnike za leto 1936: Predsednik Joseph Trebec, podpredsednik Andy Skerl, tajnik Joseph Ban, 1218 E. 169 St., blagajnik Frank Mahnic, zapisnikarica Mary Mahnic, nadzorniki: John Sivec, Frank Mahne in Frank Sot, bolniški nadzornik Frank Smole, zastopnika za Clev. Federacijo SNPJ Andy Skerl in Frank Sot, zastopnik za Klub društev SND. Frank Mahnič, zastopnik Prosvetnega odbora SND Frank Mahne, zastopnik za brezposelno zavarovalnino Frank Sot, zastopnik za delniško sejo SND Frank Smole, zdravniki: dr. F. J. Kern, dr. Oman, dr. Perme in dr. Skur. Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu popoldne. Društvo je tudi darovalo $2.00 v sklad za boj za oprostitev Tom Mooneya.

Znan časnikar v Minnesoti umorjen

Priča umoru sta bili njegova žena in hči. Padel je pod streli, ko je stopil iz avtomobila pred domom.

MINNEAPOLIS 9. dec.—Nocoj je bil tu vpričo svoje žene in 10-letne hčere umorjen širom dežele poznani časnikar in urednik Walter W. Liggett. Ko je Liggett privozil pred svoj dom ter stopil z avtomobila, držeč zavoje grocerije v rokah, sta dva moška oddala nanj tri strele, da se je smrtno zadet na mestu zgrudil, potem pa zbežala. Njegova žena je histerično začela klicati na pomoč. Ko je prihitela policija, je imenovala imo nekega poznanega nižinskega značaja z imenom Isadore Blumenfeld ali "Kid Kann", katerega je baje spoznala kot enega izmed morilcev, ter še nekega drugega moškega, ki je baje velik butleger.

Policija je takoj šla na delo ter oba moška aretirala. Dočim se je Blumenfelda pridržalo v preiskovalnem zaporu, pa se je drugega spustila na prosto. Umorjeni časnikar je bil že pred dvema mesecama predmet napada, ko je bil zvijačno zvabljen v neki nočni klub, odkoder se ga je odvedlo v neko zapuščeno ulico ter resno preteplo. Takrat je bil aretiran Blumenfeld kot njegov povzročitelj napada, toda oblasti so ga morale spustiti, ker je dokazal, da se je tedaj nahajal daleč od prizorišča napada.

Ubiti je bil oster političen nasprotnik farmarsko - delavskega governerja Floyda B. Olsona.

POLJEDELSKI ZAKON PRED SODNIJO

WASHINGTON 9. dec. — Danes so se vršili pred najvišjim sodiščem argumenti glede ustavnosti AAA poljedelske postave, tekom katerih so člani sodišča dolgo in obširno izpraševali vladnega pravdnika glede načina, kako se nalaga procesni davek, ki tvori temelj temu zakonu.

Mr. Jalovec iz bolnice

Iz bolnice, kjer je prestal hude bolečine vsled zlomljene noge, se je vrnil na svoj dom poznani Mike Jalovec, 6424 Spilker Ave. Nogo si je zlomil 8. oktobra in sicer v kolenu. Sedaj se zdravi pod zdravniško oskrbo na svojem domu, kjer ga prijatelji in znanci lahko obiščejo. Mr. Jalovec in družina se prav iskreno zahvaljujejo vsem za obiske v bolnici kakor tudi za darovane cvetlice.

Bolezen

Nenadoma je zbolela Mrs. Mary Zupančič, 444 E. 158 St. Smrt njene svakinje Mrs. Beck, ki je umrla pred tednom dni, jo je tako potrla, da je obležala ter se nahaja bolna na domu pod zdravniško oskrbo. Prijatelji in prijateljice jo lahko obiščejo, mi pa ji želimo, da se ji ljubo zdravje kmalu povrne!

Rev. Foster umrl

Včeraj zgodaj zjutraj je umrl na svojem domu na 1109 Addison Rd. episkopalni pastor Rev. George E. Foster. Pokojni je bil star 64 let ter je bil leto dni bolan. Imel je mnogo prijateljev in znancev tudi med našimi ljudmi. Pokojni zapušča ženo in več odraslih otrok. Bodi mu ohranjen blag spomin!

VOJNI TAJNIK ZAHTEVA VEČ BOJNIH LETAL

WASHINGTON, dne 9. dec.—Armada Združenih držav nujno rabi tri tisoč bojnih letal najnovejših tipov in večje število transportnih in vežbalnih letal, je izjavil vojni tajnik George H. Dern v svojem letnem poročilu, ki je bilo objavljeno danes. Vojni tajnik priporoča takojšnjo inavguracijo "petletnega programa" ali "petletje" za armadni zračni kor, ki bi predvideval letni nakup približno osem sto letal vseh tipov tekom teh pet let. Ob koncu petletnega programa bi štela zračna sila Združenih držav štiri tisoč za bojno službo sposobnih letal, meltem ko šteje sedaj 1510 aeroplanov.

ZANIMIVA DEBATA MED SOCIJALISTOM IN KOMUNISTOM

V nedeljo dne 15. t. m. se bo vršila v Slovenskem Narodnem Domu na St. Clair Ave. zanimiva debata med socijalistom in komunistom, ki bosta debatirala o vprašanju: "Kakšen program naj sledimo v nasprotovanju vojni?" To bo prva debata med socijalistično in komunistično stranko v Clevelandu. Debaterja bosta John Williamson, državni organizator komunistične stranke, in Gus. Tyler, izobraževalni direktor podružnice št. 91 International Ladies' Garment Workers' unije iz New Yorka. Vstopnina v predprodaji je 25c pri vratih 30c. Po debati se bo vršila plesna zabava in na razpolago bo tudi lahka večerja. — Vstopnica k debati bo dobra tudi za plesno zabavo.

"Vojne se bijejo zgolj za korist majhnih skupin bankirjev in kuponostrižcev", izjavlja Tyler, eden izmed debaterjev. "Nobeno ljudstvo ni še nikdar napovedalo vojne drugemu ljudstvu samo in mi, ročni in umski delavci moramo naposled spoznati, da smo mi edina sila, ki lahko prepreči vojno. Zato se moramo posvetiti borbi za svet, ki bo odklanjal vsako vojno. Mi moramo odreči podporo vsaki kapitalistični vojni, v katero nas bi utegnila zaplesti vlada Združenih držav in storiti moramo vse v svoji moči, da pospešimo delavsko akcijo proti vojni in netilcem vojnih požarov."

Williamson pa izjavlja za komunistično stranko: "Kapitalistična družba se ne more izogniti vojni. Razvoj človeške družbe v njeni končni analizi odloči borba — borba celih mas. Boreč se za mir prinašamo naš apel veliki masi ljudi, ki ne marajo vojne. Mi hočemo organizirati združeno fronto vseh tistih, ki so voljni braniti in ohraniti mir."

Debata bo vsekakor zelo zanimiva in vredna, da se jo poseti. Začetek bo ob treh popoldne. Vstopnice se dobijo v predprodaji pri članih socijalističnih klubov.

Euclidska šola vprizori igro

Učenci Euclid Central High šole bodo v petek dne 13. t. m. ob osmih zvečer uprizorili na odru šolskega avditorija igro "Girls in Uniform" (Dekleta v uniformah), ki jo je spisala angleška dramatistka Christa Winslow. Predmet igre je nemška dekliška šola, v kateri prevladujejo pruski vojaški principi, ter je polna drame in obenem komedije. Omenjena šola se nahaja na Chardon rd. blizu Euclid Ave. Vstopnina za otroke in učence omenjene šole je 15c, za odrasle osebe 25c.

Bizniški magnati povzročili kraval v Washingtonu

Po besnem besednem spopadu z vladnim zastopnikom so izzivalno odšli iz dvorane ter šli na "ogled mesta." Konferenca je grozovit fiasko.

Vladni predstavnik je magnatom vrgel v obraz očitek, da se obnašajo kot "rdečkarji."

WASHINGTON, 9. dec. — Danes se je tu sestala "industrijska konferenca", katero je sklicala vlada, da se na nji razmotriva možnosti za oživljenje zakona za industrijsko obnovo (NRA) in da v splošnem rešeta industrijske probleme in vprašanje brezposelnosti. Konferenca, katero je sklical maj. George Barry, ravnatelj vladnega oddelka za upravljanje ostankov NRA, pa je bila strahovita polomijada. Prišlo je do pravcatega kravala in malo je manjkalo, da niso padale pesti. Več industrijskih skupin, ki so odprto sovražne Rooseveltovi administraciji, je potem izzivalno odšlo z dvorane, češ, da gredo na ogled mesta, medtem ko je maj. Barry udaril po magnatih ter jih dolžil da se obnašajo kot kaka grupa "obstrukcijskih rdečkarjev". — Sploh se je konferenca vršila v znamenju največjega razburjenja in zmešnjave.

Danes zvečer je maj. Barry priznal, da izmed 44 industrijskih skupin jih je samo 17 ugodilo njegovi prošnji ter so imenovale delegate v trajen industrijski svet, ki naj bi pomagal Rooseveltovi administraciji reševati probleme brezposelnosti in bizniške stabilnosti. Ostale skupine so ali enostavno odpovedale vsako sodelovanje z vlado, ali pa so se odstranile v prepričanju, da je konferenca vsled nezadostnega zastopstva itak mrtva. Zastopniki nekaterih industrijskih skupin se med seboj niso mogli sporazumeti, drugi zopet so bili popolnoma zmešani in so odšli, ker niso vedeli, kaj naj počno. Le mala peščica je nocoj še ostala na konferenci ter je zborovala za zaprtimi vrati.

Trpki napad na New Deal je bil logična posledica organizirane kampanje, katero je začela proti vladi zadnji teden zveza ameriških tovarnarjev, dolžeč Roosevelta, da uvaja "komunizem". Washington je bil danes poplavljen z vsakovrstno tiskano propagando proti new-dealerskemu režimu. Poglavitna nota vse te propagande je poziv na vlado, da naj drži roke proč od industrije in trgovine, če hoče, da pride do kakšnega okrevanja.

Industrijski zastopniki so danes takoj, kakor hitro se je otvorila konferenca, poskusili iztrgati kontrolo nad zborovanjem iz rok maj. Barryja. Slednji je nocoj po burnih skušnjah, ki jih je imel tekom dneva, izjavil, da je popolnoma zadovoljen. "Opozicijski elementi zastopajo samo 50 ljudi v vsej deželi," je dejal, ne govorijo pa v imenu milijonov ameriških prebivalcev, ki stoje za vladnim prizadevanjem za izboljšanje gospodarskih razmer.

"Taktike, kakršne so se ti ljudje poslužili, se navadno poslužujejo obstrukcijonisti, katere nekateri ljudje nazivljajo komuniste," je dejal maj. Barry. "Razlika je bila v tem, da komunisti imajo navadno kak program, dočim ga oni sploh nimajo. Povdarjam, da so ti ljudje po opičje posnemali komuniste. Taka pisana družba je sicer nekaj nenavadnega, toda se očividno tiče gotovih interesov, ki so tako popolnoma pozabili na občutljivost ameriškega ljudstva, da se družijo z onimi, ki bi radi porušili našo narodno stavbo. Žalostno je, kadar zastopniki industrij nastopijo s takšno demagogično taktiko."

KARDINAL PROTI PORODNI KONTROLI

NEW YORK, dne 9. dec. — Kardinal Hayes, ki je včeraj drugič v sedmih letih pridigoval v katedrali sv. Patricka, je ob tej priliki udaril po porodni kontroli, katere zagovornike je imenoval "preroke dekadence" — (razkrajanja) ter zahteval socijalne in ekonomske reforme, ki bi omogočile pravilno vzrejo otrok, namesto da se družine umetnim potom omejuje. Kardinalov napad je bil deloma naperjen proti zborovanju Ameriške lige za porodno kontrolo, ki se je vršil v ponedeljek minulega tedna v New Yorku. Hayes je obsodil zborovanje zaradi "predrznosti" v zagovarjanju porodne kontrole za družine na relifu.

Trije mrtvi in pet ranjenih na cestah

Prometne nesreče so zahtevale v soboto in nedeljo v Clevelandu troje smrtnih žrtev in pet ranjencev. Med ubitimi je neka neidentificirana ženska, stara okrog 40 let, ki leži v okrajni mrtvašnici, in dvoje moških. Omenjeno žensko je podrl neznan motorist na Scranton rd., ki je po nesreči pobegnil. Ponesrečenka je bila oblečena v rdeče-belo obleko, sivo suknjo, svetlorjave nogavice, črne čevlje, rjave galoše in je bila brez klobuka. Polti je bila svetle, kostanjevih las in gornje zobe je imela zlate. Število ubitih v Clevelandu je tako narastlo na 281.

Božična zabava

V sredo 11. decembra zvečer priredijo mlade članice društva št. 50 ZSS v Knausovi dvorani božično zabavo. Vstopnina je prosta in zlasti matere so vabljene, da pripeljajo seboj svoje malčke, da se bodo z Miklavžem pomenile. Podalo se bo tudi lep program za mladino. Za ples bo igral Tony Trinko. Pa še nekaj: vsi mali, ki pridejo v spremstvu mater, bodo obdarjeni s sladkorčki. Vabi načelnica "team-a" —J. Z.

Društvo "Lunder Adamič"

Prosim vse člane, ki so obljubili udeležiti se pogreba umrle sestre Mary Rakar, 1127 E. 177 St., da naj bodo v hiši žalosti ob 8:30 uri in ne kot je bilo preje naročeno. — W. Candon, tajnik.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"
Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PTG. & PUB. CO.
6231 ST. CLAIR AVE.—HEnderson 5811
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
VATRO J. GRILL, Editor
Po raznašalcu v Clevelandu, za celo leto $5.50
za 6 mesecev .....$3.00; za 3 mesece $1.50
Po pošti v Clevelandu za celo leto $6.00
za 6 mesecev .....$3.25; za 3 mesece $2.00
Za Zedinjene države in Kanado za celo leto $4.50
za 6 mesecev .....$2.50; za 3 mesece $1.50
Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države
za 6 mesecev .....$4.00; za celo leto $8.00

Entered as Second Class Matter April 26 h, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 18 9.

104

STRADAJOČA UMETNOST IN UMETNIKI

Slikarska umetnost je že odnekdaj enako kot druge panoge umetnosti in pisateljevanje, pesnikovanje itd. zelo nehvaležen poklic, ki zahteva v večini slučajev od človeka, ki se mu je posvetil, večidel zgolj žrtve in samozatajevanje, dočim so redki, zelo redki pošteni umetniki, katerim je njihov poklic prinesel nekaj več od gole posmrtne slave, od katere se pač ne da živeti, namreč sredstva za človeka vredno eksistenco. Pošten umetnik — tak umetnik, ki ni naprodaj, — navadno trpi vsakovrstno pomanjkanje, strada večji del svojega življenja, strada, kakor strada tudi njegova umetnost, za katero večina ljudi nima nobenega pravega zanimanja. In vendar bi morali ljudje vpoštevati baš take umetnike, poštene umetnike, ki se niso hoteli prodati nobenim privilegiranim interesom, ki so ostali zvesti sebi in človeštvu, saj vendar ti umetniki koristijo človeštvu, vzbujajo v njem smisel za čisto, nepokvarjeno lepoto, mu odpirajo oči, da bi videlo, kakšno ne bi smelo biti in kakšno bi moralo biti, kakšno bo postalo itd., dočim od umetnikov, ki se iz lagodnosti in strahu pred žrtvami in samozatajevanjem prodajo Mamonu, človeštvo nima nobene koristi, temveč nasprotno, škodo!

Čuden, nehvaležen je svet. Ostro grajo zaslužiš, morda celo kazen, a svet te hvali in nagradi; pohvaljen in nagraden bi moral biti za svoje delo, toda svet se spotekljivo obregne obte ali te docela prezre, kakor da ti in tvoje prizadevanje in delo sploh ne eksistira zanj! Umetniki, pošteni umetniki, morajo to bridko resnico le prevečkrat okušati na lastni koži. In naši umetniki niso pri tem nikaka izjema.

Vzemimo nas same — clevelandske Slovence. Že leta imamo v svoji sredi umetnika, ki ga ameriški umetniški svet visoko ceni in o katerem mora priznati vsakdo, ki ima količkaj oči za pravo umetnost, da je izreden umetnik, ženij in poleg tega pošten umetnik; kdo je ta človek, vam ni treba praviti, poznate ga. In glejte, ta naš umetnik dela, ustvarja, dela in ustvarja neprenehoma nove umotvore, ki pa se kopičijo pri njem in ne najdejo ljubiteljev, ki bi jim bili pripravljeni dati prostora na stenah svojih sob, in umetnik poleg tega svojega ustvarjenega bogastva lepote in resnice tako rekoč strada! Ali je to lepo spričevalo za nas? Nikakor ne.

Tisoče družin nas je v Clevelandu, to pomeni tisoče domov in kdor pravi, da so gospodarji vseh teh domov tako na slabem, da si ne bi mogli privoščiti ene slike našega umetnika, ta ne ve, kaj govori. Kajti niso toliko gmotne razmere, ki so krive, da je pri nas sorazmerno tako malo domov, v katerih visijo slike našega umetnika, temveč naše nezanimanje za umetnost. Saj denarja vendar imamo! Depresija? Da, toda ne za vse in vselej. Samo pomislite, koliko denarja bo šlo v blagajne departmentnih trgovin zdajle proti božiču za razno nepotrebno navlako in drobnarijo! In koliko denarja požro takozvane 'surprise parties'! Rekli bi, da po konzervativnem računu več kot sto tisoč dolarjev letno! Sto tisoč dolarjev, bratje, ni nobena šala! Kaj vse bi se dalo napraviti za ta denar, vse naše narodne, delavske in kulturne ustanove bi se s tem denarjem lahko postavilo na konja in še marsikaj! Tako pa — well, 'slavljenci' oz. 'obdarjenci' bi v največ slučajih samopovabljene goste z njihovimi nemalokrat nezaželjenimi in neuporabljivimi darili vred zmetali na cesto! In zmrdavanje in zamere, ki pridejo za povrh! A vendar se nam za vse to ne zdi škoda denarja, ampak da bi žrtvovali kak desetak za umetnost, ne, to se nam zdi preveč.

Da se ne bomo preveč na dolgo razvlekli: mnogo izmed naših rojakov ima navado, da o božiču obdarujejo svojce in prijatelje. Temu ne oporekamo, lepo je, da se človek spomni svojca ali prijatelja kdaj pa kdaj s kakim darom, to dene dobro obdarjencu in pojača prijateljske vezi; toda zakaj jih ne bi rajši obdarovali z nečim trajnejšim in kar ima poleg tega tudi večjo estetsko vrednost? Saj razumete, v mislih imamo umetniška dela našega umetnika, ki ima skladavnice lepih slik, večjih in manjših, in vam jih bo rad in poceni prodal. Verjemite nam, da ni lepšega daru od umetniške slike, lepšega in trajnejšega; to vam bo priznal vsak človek, ki ima količkaj čuta za lepoto, ki veje iz umetniških del. Zakaj ne bi poskusili enkrat s takimi darili? Ustregli boste tistim, katere nameravate obdariti, ustregli boste umetniku naše krvi, ki bo tako dobil sredstev za eksistenco in za potrebni slikarski material, ki je drag, in napravili boste uslugo sebi, ker potem bo zgodovinar lahko zapisal o nas, da smo bili res kulturni.

Mi ne pišemo tega po naročilu, razen nas o tem nihče ne sluti, toda mi poznamo položaj, poznamo umetnikove razmere in smatramo, da je naša kulturna dolžnost, opozoriti našo javnost na to ter ji prijateljsko svetovati: obdarujte svojce in prijatelje s slikami našega umetnika H. G. Peruška.

Mr. Perušek stanuje v prostorih bivšega fotografskega ateljeja Bukovnik v Slovenskem Narodnem Domu, prvo nadstropje.

Kako si postiljajo živali

Ležišča opic na Sundskih otokih. Spalna obleka rib in kobilic.

Spalne navade živali v mnogih primerih zelo sličijo navadam človeka. Sicer si sesalci svoje domovanje izbirajo zelo različno, včasih jim rabijo trda tla za ležišče, včasih goščava, votlo drevo ali skalna razpoka. Tjuljni in kiti spijo na morski površini, mroži si poiščejo rajši toplejša peščena tla. Mnogi sesalci pa si pripravljajo svojo postelju z isto skrbjo kakor človek.

Seveda ne velja to o vseh. Spalna kotanja, ki si jo pripravljata divji pes in volk v visoki stepni travi, je še zelo primitivna postelja. Velike opice na Sundskih otokih pa si v krošnjah visokih dreves vsak večer znova pripravljajo svoje ležišče. Najprvo zvijejo močne veje skupaj in jih potem prepletejo skrbno z manjšimi, listnatimi vejami in suhljadjo, dokler ne nastane trden, poglobljen sedež, ki jim jamči za udobno spanje. Manj arhitektonske spretnosti kažejo v tem pogledu gorile in šimpanzi, čeprav si znajo tudi pripraviti udobna in mehka počivališča.

Nimamo pa samo živali, ki si postiljajo, temveč tudi takšne, ki imajo celo po noči posebno "spalno obleko." Tako bi vsaj lahko označili spremembo barve nekaterih živali v spanju. Riba stenostomus chrysops zamenja svoje dnevno oblačilo s srebrnimi odsevi s temno bronćenim nočnim oblačilom, ki ga krasi šest črnih počeznih trakov. Svetla zlatovščica dobi v temi temno barvo, morskemu listu postanejo pege izrazitejše, indijska palčasta kobilica, ki je podnevi sočno zelena, postane ponoči temnejša. Garnela virbius varians ki jo je dobiti ob vseh evropskih obalah dobi ponoči enakomerno sivo barvo, dočim se ji površina podnevi leskeče v neizčrpnem številu barv. To nočno prebarvanje mnogih živali razlagajo s presnovnimi procesi in preselitvijo kožnega pigmenta v podkožne stanice.

Velik in pomembljiv dan v beli Ljubljani

Euclid, Ohio

Kakor vam je že morda znano je naše društvo "Slovenski Dom" št. 6 S. D. Z. doseglo pri Slov. Dobrodelni Zvezi izredno odlikovanje, namreč da dobimo srebrno kupo za naše agilno delo v pretekli kampanji za nove članstvo. Radi tega si usojam, da napišem nekoliko vrstic, katere naj upošteva vsaj vsaki član ali članica, ki pripada tej slavni in tako napredni organizaciji S. D. Z. Največ pa apeliram na brate in sestre društva "Slov. Dom" št. 6, da bi šli nam na roke ter s tem pripomogli do čim večjega uspeha na slavni in pomenljivi dan, kateri bo na 12. januarja, 1936, v naši Ljubljani na Recher, v S. D. Domu.

Zato opominjam slehernega člana in članico, da si zasigura ta dan, da ne bi stavili obljub kod drugod, kakor je to naša navada, da kadar se gre za naše najbolj važne stvari pa nas je povsod dosti samo tam ne, kjer nas je najbolj treba. Omeniti pa poram to, da se moramo zahvaliti za ta naš uspeh, našemu tako naprednemu bratu Mr. Golobu, ker on je tisti, ki je prinesel to čast in slavnost našemu društvu, ker, bratje in sestre, to ni samo v ponos njemu, ampak tudi nam, ki smo člani naše dobre organizacije S. D. Z.

Ne bom vlekel na obširno tega dopisa, kajti vsak zaveden član te organizacije se mora vzdramiti in priskočiti na pomoč, da bo ta slavni dan zares v ponos in čast našemu društvu "Slovenski Dom" št. 6 SDZ.

O sporedu in prireditvi še poročamo pozneje, samo to vam rečem, rezervirajte si 12. januarja da boste gotovo vsi navzoči. Ravno tako prosim druge organizacije, da se po svoji moči udeležite naše slavnosti, kajti pripravljeni bomo tudi mi ob priliki vam povrniti. Na veselo svidenje 12. januarja, 1936!

Z bratskim pozdravom

John Globokar

ROOSEVELT NA GOVORNIŠKI TURI; BRANI SVOJ REŽIM

(Dalje iz 1. str.)

mestom in delavcem zopet na noge. Vlada je morala nastopiti, da zajamči stalne cene za farmerske pridelke, je dejal predsednik, ker dokler je farmer ubog, tudi dežela na splošno ne more uspevati.

Roosevelt je tudi zagovarjal pred sovražno kritiko novo trgovinsko pogodbo s Kanado, o kateri je rekel, da akoravno bo odprla ameriški trg za kanadske pridelke, pa bo v splošnem omogočila večji izvoz ameriških tovarniških produktov v Kanado s čemur se bo zboljšal položaj ameriških delavcev, ki bodo v stanu kupovati več farmerskih pridelkov in tako bo pogodba indirektno koristila tudi ameriškim farmerjem. Sicer pa, je dejal predsednik, če se pogodba izkaže za pomanjkljivo, se jo lahko pozneje popravi.

Opoldne je bil Roosevelt na zakuski v nekem klubu, kjer je bil gost čikaškega župana Kelleyja. Tam je imel kratek govor, v katerem je podal zagotovilo, da se Zed. države nikakor ne mislijo zaplesti v vojno, ako bi počilo v Evropi. Rekel je:

"Mi nimamo nobenega namena, da bi se mešali v vojne ostalega sveta. Edino, kar nam torej preostaja, je, da jim smo za vzgled, v upanju, da ko vidijo pot, po kateri stopamo mi kot velik narod, bodo prenehali s svojimi krajevnimi in mednarodnimi prepiri ter vzeli en list iz listnice Zed. držav."

Popoldne je bil Roosevelt gost katoliške univerze Notre Dame v South Bendu, Indiana, ki je včeraj proslavljala novo dobljeno politično neodvisnost Filipinskega otočja, katero so Zed. države dale Filipincem po štiridesetih letih ameriške vlade. (Filipinski otoki so prvotno spadali pod Španijo ter je njih prebivalstvo torej pretežno katoliško.) Roosevelt, kateremu je univerza ob tej priliki podedila častni doktorat, je imel govor, v katerem je poveličeval ameriško tradicijo verske svobode. Navzoč je bil tudi čikaški kardinal Mundelein, ki je predsednika predstavil kot svojega "velikega osebnega prijatelja".

Redna zrakoplovba čez Atlantik

Neki izdelovatelj zrakoplovov v Baltimoru je obelodanil podrobne načrte za transatlantske veleletala s tonažo 100,000 funtov. Ti zračni orjaki bi preletali atlantski ocean brez vmesne postaje v malo več kot enem dnevu.

Pot v eno smer bi stala $415, ali potnina bi se znižala na $265 čim bi bilo omogočenih devet ali več poletov na teden.

Vsako izmed teh orjaških letal bi bilo opremljeno s štirimi Dieselovimi stroji, razvijajočimi 6000 konjskih sil. Dosegla bi se največja brzina 170 milj na uro in maksimalna daljava letanja bi bila 6470 milj. Vožnja v vzhodno smer bi vzela 26.7 uri in vožnja v zapadno smer 31.5 ur. Vožnina za potnike bi znašala 7 do 12 centov za miljo, kar je odvisno od števila voženj vsak teden.

Možnost izvedbe teh načrtov je bila dokazana po zadnjih poletih poštnih letal čez Tihi ocean. Takozvani China Clipper, prvi izmed brodovja orjaških letal je poletel iz Californije z več kot 100,000 pismi za Hawaii, Filipinske otoke in Kitajsko. V Honolulu pa so še 14 potnikov vzeli v zrakoplov poleg moštva in skupna teža zrakoplova znaša več kot 50,000 funtov.

Dnevi prekoceanske zrakoplovbe so torej tukaj.

—FLIS

Zakaj so ošpice resna bolezen

Piše *Dr. John L. Rice*, zdravstveni komisar mesta New York

Ošpice (measles) ne smemo smatrati za lahko bolezen in če je en otrok okužen, *ne smejo* matere držati drugih otrok v najbližji dotiki z bolnikom, češ naj tudi drugi dobijo enkrat to bolezen, tako da se bodo za vselej rešili nevarnosti nadaljnega okuženja. Vem zagotovo, da mnogo nepoučenih mater tako ravna, ali to je jako nevarno ravnanje, kajti ni res, da vsak otrok zlahka prenese napad te bolezni. Letos se ošpice neobičajno razpasujejo, toliko v mestu New York kolikor povsod drugje. V samem mestu New York je bilo prijavljenih 100 smrti izmed otrok, zbolelih na ošpicah v prvih šestih mesecih l. 1935, nam pa je znano, da bo število žrtev bržkone trikrat večje, ker mnogo otrok je umrlo radi pljučnice, povzročene od ošpic. V teh slučajih se smrt navadno ne pripisuje ošpicam, marveč pljučnici (pneumonia).

Starši naj si zapomnijo, da krvno zdravljenje preprečuje razvoj pljučnice pri otroku, ki je zbolel na ošpicah in ob enem pomaga bolniku, da razvije odporno silo napram drugim zlim posledicam bolezni. To zdravljenje je vedno bolj v rabi v raznih pokrajinah. Da se okoristimo dobrote tega uspešnega zdravljenja, se je treba vedno obrniti k družinskemu zdravniku, čim doznamo, da je bil otrok izpostavljen ošpicam. Zdravnik bo tedaj vzel malo krvi iz rame enega ali drugega izmed staršev in vbrizgnil to kri v zadnico bolnika. Ako potem otrok razvije ošpice, bo napad jako blag in ni nevarnosti pljučnice.

Vsak otrok, ki je bil izpostavljen ošpicam, mora iti takoj v posteljo in *vsi drugi otroci morajo biti odstranjeni od njega.* To ravnanje prepreči razširjenje bolezni. Zdravniška veda ni še našla preprečila za ošpice, kot ga je našla za davico. Vemo pa, da kri staršev, vbrizgnana v otroka, prepreči da se razvije pljučnica. Vemo tudi to, da, čim otrok ozdravi od ošpic, je imuniziran proti tej bolezni za vse življenje.

Maršal Lyautey je ljubil razkošje

Nagrobni napis, ki si ga je sam sestavil — Maršalove uniforme

Osvojitelj Maroka in utemeljitelj francoske kolonialne moči v Severni Afriki, maršal Lyautey, je tako ljubil pomp in teater — teater, ki mu je bil sam središče —da ni čudno, če si je to ohranil še preko groba. Kakor smo poročali, so pred kratkim prepeljali njegovo truplo v Maroko, kjer so ga položili v razkošen mavzolej, a na tem mavzoleju čitaš ogromen napis:

Tu počiva Louis Hubert Gonsalvo Lyautey, ki je bil prvi generalni rezident Francije v Maroku, od l. 1912 do 1925. Preminul v katoliški veri, previden, v polnem verovanju s svetimi zakramenti. Spoštoval je najglobje stare tradicije in muslimansko vero, ki so si jih ohranili in jih izvajali prebivalci Magreba, pri katerih je hotel počivati v zemlji, ki jo je tako ljubil. Bog daj njegovi duši večni pokoj!

Ta napis si je maršal, kakor se je izkazalo, sestavil sam. V njegovi bližnji okolici pa zagotavljajo, da so imele njegove uniforme, ki so se dale primerjati samo z uniformami Napoleonovega maršala Murata, fantastično razkošje njegovega dvora in ljubezen do pompa, ki so se ji evropski ljudje smejali, svoje globlje vzroke. Brez tega bi ne bil napravil nikoli takšnega vtisa na maroške kneze, ki so ga zavoljo tega smatrali vsaj sebi enakega. Brez tega bi mu osvojitev Maroka ne uspela v tako kratkem času in s tako miroljubnimi sredstvi.

MUZEJ MILIJONARJJEV

Američani so prišli na to, da imajo sicer že zbirke vseh reči, a da nimajo še muzeja, ki bi nazorno prikazoval, kako so najbogatejši Američani obogateli. Zavoljo tega so sklenili, da ustanovijo muzej milijonarjev. V prostranih dvoranah so razstavljeni razni zanimivi in "dragoceni" predmeti kakor na pr. prvi ček ki ga je Carnegie podpisal, prvi dolar, ki ga je Rockefeller zaslužil. Za posebno dragocenost smatrajo kladivo, ki ga je uporabljal Edison, ko je delal kot železniški delavec. Tudi Vanderbilt je zastopan; v neki stekleni omari je prvi časniški izvod, seveda zelo slabo ohranjen, ki ga je Vanderbilt prodal, ko je začel svojo karijero kot prodajalec časnikov.

ŠKRAT

Ančka je baš pomerjala svojo novo obleko, ko je prišla k nji v vas njena najdražja prijateljica Manca. "Oh, kakor pravcato strašilo izgledam", se je pritožila Ančka, trdno prepričana, da poreče Manca, da se moti in da ji obleka nasprotno prav lepo pristoja.

Najdražja prijateljica pa je bila z mislimi vrag si ga vedi kje, pa je raztreseno prikimala, rekoč: "Saj res, grozno izgledaš . . ."

* * *

Dve sitni dami sta se v železniškem vozu pričkali, ali naj bo okno odprto ali zaprto. Ker se nista mogli zediniti, sta poklicali kondukterja za razsojevalca.

"Ako bo okno odprto," se mu je pritožila prva, "se lahko prehladim in umrjem."

"Če pa bo zaprto," se je oglasila druga sitnica, "se pa jaz lahko zadušim."

Kondukter je bil v zadregi in ni vedel, kaj bi storil, ko mu je prišel na pomoč rdečelas gentleman, ki je sedel blizu, ter zasolil:

"Najprej odprite okno, kondukter; to bo umorilo eno izmed njiju. Potem pa zaprite okno; to bo umorilo drugo tego. Potem bomo imeli mir."

ZVEZDOSLOVEC KI JE JEDEL PAJKE

Znani astronom Lalande je mnogo storil in pisal na območju zvezdoznanstva. Za časa svojega življenja pa je bil najbolj znan zaradi neke posebne svoje lastnosti; strastno rad je jedel pajke. Vedno je nosil pri sebi lepo majhno dozo, iz katere je po pariških salonih zlasti takrat, kadar so bile prav eksaltirane ženske v družbi, zdaj pa zdaj vzel pajka in ga slastno použil. Na moč ga je zabavalo, ako so je kaka dama zaradi tega razburila, da ji je kar slabo prihajalo. Šele čez dolgo časa je Lalande razodel skrivnost te doze: pajki namreč niso bili pravi pajki, ampak narejeni iz čokolade.

VŽIGALICE KOT PLAČILNO SREDSTVO

Abesinci v zasedeni pokrajini Tigre cenijo vžigalice in prazne steklenice kot plačilno sredstvo po vsej priliki bolj nego italijanski denar.

Italijani so napravili na domačine globok vtis, ko so napovedali, da bodo vsako živilo in vsako potrebščino, ki jo dobe od domačinov, takoj plačali. To se je tudi zgodilo, toda domačini do italijanskega denarja niso imeli pravega zaupanja. Šele potem ko so Italijani odkrili, da Abesinci ta denar vzamejo, če jim navržeš še škatljico vžigalic, je prišla stvar prav v tek. Domačini se niso mogli načuditi, kako je mogoče, da narediš ogenj, če podrgneš košček lesa ob stran škatljice. Radi dajejo svoje proizvode v zameno za vžigalice in često se zgodi, da domačin potem požge vso škatljico, šibico za šibico, samo zato, da se vsega, kako lahko je napravil ogenj. Tudi prazne steklenice jemljejo za plačilo za svoje pridelke.

Slovenska Svobodomiselna Podporna Zveza

USTANOVLJENA 1908 INKORPORIRANA 1909

GLAVNI URAD: 245-47 WEST 103rd STREET, CHICAGO, ILLINOIS

Telefon: — PULLMAN 9665

UPRAVNI ODBOR:

Vatro J. Grill, predsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
John Kvartich, I. podpredsednik, Bridgeville, Penna.
Rudolph Lisch, II. podpredsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
William Rus, tajnik, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.
Mirko Kuhel, blagajnik, 245-47 West 103rd St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Mike Vrhovnik, predsednik, Huston, Penna.
William Candon, 1058 E. 72nd Street, Cleveland, Ohio.
Frank Laurich, 10 Linn Ave., So. Burgettstown, Penna.

POROTNI ODBOR:

Anton Zaitz, predsednik, Box 924, Forest City, Penna.
Steve Mausar, 4439 Washington Street, Denver, Colo.
Vincent Pugel, 1023 South 58th St., West Allis, Wis.

GLAVNI ZDRAVNIK:

Dr. F. J. Arch, 618 Chesnut St. N. S. Pittsburgh, Penna.

URADNO GLASILO:

"ENAKOPRAVNOST", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.

Vsa pisma in stvari, tičoče se organizacije, se naj pošilja na naslov tajnika, denar za Zvezo pa na ime in naslov blagajnika. Pritožbe glede poslovanja upravnega odseka se naj naslavlja na predsednika nadzornega odseka, pritožbe sporne vsebine pa na predsednika porotnega odseka. Stvari tiskane se uredništva in upravništva uradnega glasila, se naj pošilja naravnost na naslov "ENAKOPRAVNOSTI", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio.

Dva litre vode na dan

...ja v **Vzhodni Afriki — Trdote ...brutalnosti kolonialne vojne**

Italijanski listi objavljajo stal... obširna poročila o naporih ...lijnih krogov, da bi italijan... čete na abesinskih frontah ...krbeli z vodo. V Eritreji ko... jo neprestano vodnjake, ki ...bi rabili v ta namen, pa so se ...trom na velikost armade, ki ...potrebuje, izkazali za ne...stne. Organizirali so zato z ...tini denarnimi žrtvami pre... pitne vode s posebnimi lad... celo iz Italije skozi Sueški ...op in Rdeče morje v Mas... Italijanski tisk je gotovo ...vičeno ponosen z izvedbo te ...nizacije. Poedinemu vojščaku je zagotovljen dnevni obrok ...vode, pišejo rimski časni... z zadovoljstvom, malo sko... sicer to, priznavajo, a ven...

...Evropci se menda ne za... ...no, koliko požrtvovalnosti ...nopremagovanja je treba, ...traja človek s tako pičlo ...to vode v teh krajih.

...nce se dviga čedalje višje. ...d treh zjutraj je kolona na ...dur, da bi izkoristila jutra... ...ad. Vsak vojak ima ob bo... ...e steklenici po en liter vo... "Vodopivci" so že davno iz... ...ili vsebino ene steklenice ...ira je šele deset!

...nce se dviga, pali čedalje ...n se zdi, kakor da bi se ho... ...zenitu raztaliti in v kap... ...esti na tla. Ustnice so ve... ...mož že razpokale in jezik ...di v ustih kakor košček ...ki se je posušil nad og... Prah iz solnih step lega v ...kakor smirek. Ne beseda ne ...ne vstaja iz ust.

...obzorjem se vrtinčijo ogromni peščeni smrki, veter, ki je vroč, kakor da veje iz peči, jih žene bližje in jim nenadoma spreminja smer. Pred očmi plešejo človeku v bliskajočem se zraku modri in rdeči krogi. Vojak novinec nosi še zaščitne naočnike zoper solnčni žar, dokler jih nekega dne ne izgubi ali nevede stre, stari "kolonijalec" pa nima proti neusmiljenemu solncu ničesar razen svoje ustrojene kože in navade, da gleda predse s priprtimi vekami.

Samo malo vode še, le majhen požirek, toliko da se ovlažijo usta in mogoče še grlo! Saj ne bo nihče takoj opazil, da si jo pokusil iz rezervne steklenice.

Komur je trpeti s težkim oprtnikom na hrbtu pod tropskim žarom in v tropski žeji, temu uganjajo možgani čudno matematiko. Mahoma ugotovi, da vsebuje steklenica prav za prav nekaj več nego liter, en sam požirek bi tedaj ne posegal v predpisano količino. In tako okusi mučeni človek še drugi požirek, ki je večji, nego je nameraval, toda topla voda ga ne odžeja in ne osveži.

V ozemljih, kjer je malo vode, je druga steklenica namenjena za kuho. Ko se kolona ustavi, stopi podčastnik h kuharju in strogo pazi na to, da odda vsak mož določeno količino vode. Meri jo s posebno mero. Četrt litra je za juho, četrt litra za zelenjavo, četrt za meso in omako, četrt pa za kavo, ki se ji noče odpovedati noben kolonialni vojak. Če se že odpove, se odpove rajši jedi.

"Vodopivec" v koloni se je ob rezervni steklenici odpovedal najprvo zelenjavi, potem mesu in omaki, končno ko hoče okusiti tretji požirek, opazi z grozo, da jo je že skoraj popolnoma izpraznil. Podčastnik pa stoji pri improvizirani kuhinji, opazuje strogo, kako izlivajo možje določene količine vode iz rezervne steklenice v vedra, ki so pripravljena za kuho, in si zapomni s smrtno sigurnostjo vsakega, ki v to ali ono vedro ni vlil ničesar. Pri delitvi menaže stoje jedilne posode v vrsti po tleh in nekatere, ki pripadajo možem, ki so rezervno vodo popili, ostanejo prazne, to je: napolnijo jih z nekuhanim fižolom, z zrni kave . . . kajti vsak vojak dobi to, kar mu gre, toda če ni oddal vode, dobi svoj obrok pač in natura.

Kolonialna vojna je trda in brutalna. Podčastnik ne more ravnati drugače. Ljudje se morajo za vsako ceno privaditi, da vztrajajo s količino vode, ki jim je odmerjena. Nihče ne more zahtevati, da bi vsi drugi trpeli in žvečili košček lesa zavoljo nekaterih, ki ne morejo vzdržati. Vojak, ki je navajen tropskih krajev, zna žejo seveda prenašati kakor velblod. Vode sploh ne pije, temveč si privošči od časa do časa požirek, si poplakne grlo in izpljune potem vodo v pesek. Kolonialec ve, da se tisti, ki mnogo pijejo, mnogo potijo, potenje pa človeka slabi in mu razjeda kožo. Tako mu utegne ostati malenkost vode, čeprav samo pol kozarca, ki jo tovariško nameni "vodopivcem". Pa ker so ti za kolonijalne razmere nenasitni, jim niti ta tovariška nesebičnost ne pomaga mnogo. Vsak mora postati trd, to je načelo, ki mora vladati v tropskih krajih.

Na kartah so seveda tudi ozemlja, ki obetajo z modrimi črtami rek in potokov mnogo vode. Toda kdor se zanese nato, se lahko krvavo zmoti. V večini primerov gre namreč za izsušene struge, ki se v njih pretakajo deroče vode samo v določenem letnem času. Takrat se vse ozemlje spremeni v morje, ki pa v nekoliko dneh usahne in ostavi za seboj le kakšno mlako v kateri se redi zalega moskitov.

Po zmerni ceni

se proda: Zidano poslopje, primerno za garažo ali majhno izdelavnico. Prostora za 10 avtov. Dalje se proda hišo s 9 sobami, vse moderno urejeno. Dve garaži. Imam naprodaj tudi 4 akre zemlje, blizu Chardon Rd., sedem milj iz Collinwooda; novo poslopje. Prostor je primeren za piknike in izlete. Podrobnosti se poizve na 13408 St. Clair Ave.

Lepo

opremljeno sobo se odda v najem pečlarju. Prost vhod. Na željo dobi tudi večerjo. Pokličite ENdicott 1215.

Iz šmarske preteklosti

Priprave za proslavo 800-letnice fare — Valvazor o svojih šmarskih sodobnikih

Litija, 15. nov. — Razume se, da razpravljajo Šmarčani in vsi njihovi sosedje in prijatelji od blizu in daleč ob slovesnem trenutku, ko praznujejo 800-letnico fare, tudi o tem in onem, kako so živeli in delovali davni predniki mične zasavske vasice. Visoka obletnica dokazuje, da je Šmartno hudo imeniten kraj. Šmarska kronika beleži zato mnogo imenitnih dogodkov in dogodivščin.

Saj je okrog Šmartna raztresenih kopica gradov, ki so videli slavne in pomembne dneve.

Omenjamo naj le najbližje: Slatina Grmace, Črni potok, Grbin, Bogenšperk, ki so še danes lepo ohranjeni in nastanjeni. Grad Sela pa že tone v pozabo.

Valvazor z Bogenšperka, ki je le pol ure oddaljen od Šmartna, je bil na Šmartno močno navezan. Saj je tu imel v času, ko je kulturno najbolj deloval, tudi svojo bakroreznico. Kjer je zdaj cerkvena hiša beneficijat, tamkaj je imel Valvazor svoje klišarne in uspehe šmarskih klišarjev občudujemo še dandanes v slavni knjigi: "Slava vojvodine Kranjske."

Stari viri, ki bi prikazali celoten obraz šmarske zgodovine so pomankljivi iz raztreseni na vseh koncih in krajih. Le temeljit in dolgotrajen študij bi zakril slavo šmarske doline v podrobnosti. Krivda, da nimamo na razpolago vseh zgodovinskih virov leži tudi v tem, ker so se prvotni lastniki gradov izselili in odnesli hišne dokumente s seboj v širni svet. Še največ virov imajo na Bogenšperku, nekaj pa jih hranijo tudi v črnopotoškem gradu, kjer sedanji lastniki Medičevi prav radi razkažejo stare urbarje z imenikom podložnih kmetov, ki so morali graščini tlačanit, hodit na lov, loviti in prinašati ribe.

Orožarnice v gradovih pričajo še danes o romantičnih časih. Po grajskih hodnikih so bogati muzeji starih helebard, sulic, mečev in topičev. O luteranski dobi pa so viri pomanjkljivi, zakaj šmarska fara je bila v tistih časih pod patronanco stiškega samostana, ki je bil dobro organiziran in je budno pazil, da ne bi kdo kaj počenjal, kar stiškemu opatu ne bi bilo všeč. Stara poročila navajajo, ukaze gosposke, ki naroča Radečanom in Višnjanom — dvem župnijam na obronku stiških cerkvenih ozemelj, — naj budno pazijo na vse luteranske predikante. V nekem dekretu je ime Jerneja Knefla, ki je skušal širiti leta 1579 luteransko vero. Stiška opatija je imela takrat tudi patronanco nad verniki v Žalcu v Savinjski dolini. Stiškemu opatu je dospelo poročilo, da je postal žalski župnik Janez Vajdinger Trubarjev privrženec. Opat se je podal z 10 konjeniki skozi Temenško dolino. Šmartno in Litijo kjer je četica prebrodila Savo, potem pa krenila v Savinjsko dolino. Pa tudi protestantje niso bili kar tako. Povsod so imeli svoje zaupnike. Ko je pridirajal stiški opat s svojimi konjeniki v Žalec, je našel gnezdece prazno. Predikant Janez Vajdinger je, opozorjen po svojih zaupnikih, pobegnil.

Miroljubni Šmarčani se sploh niso dosti zmenili za novo vero. To je bilo tudi zelo nevarno, zakaj protestante so trumoma izganjali in so tako tudi iz Kamnika leta 1594 pregnali vse domačine protestante. Zaradi udobnosti se Šmarčani niso ogrevali za nevarne ideje. Valvazor nam prav nazorno prikazuje, kako so živeli njegovi šmarski sodobniki. Šmartno je bilo pomembno obrtno središče. Najbolj so se pečali z usnjarstvom in kovaško obrtjo, ki je zelo cvetela, in so imeli Šmarčani vedno dovolj cvenka, da so si lahko privoščili, kar je želelo srce. Učeni bogenšperski zgodovinar pravi o tem takole: In kakor je navada, ko so se roke dovolj nadelale, hočejo potem tudi usta svoje delo opravljati. Zato imajo v Šmratnem na vsakem voglu gostilno, kjer dobiš vedno dober prigrizek in požirek.

V glavnem pa so bili Šmarčani, kakor so še danes, kmečkega stanu. Pred stoletji so se pečali s pridelavanjem prosa in lanu, česar pa danes ne goje več. Ta pridelka sta jim vrgla obilo dohodkov. Šmarska polja so bila rodovitna in so segala po vsej dolini do Save. Okolica se je pečala tudi s sadjarstvom in celo z vinogradništvom, kar danes že zelo pojema. Poslednji obronki vinskih goric segajo samo še do šmarske fare. Vinogradi v Jazbinah in pri Sv. Večeru ter v okolici Brezjega nad Črnim potokom so znani tudi ljubljanskim prijateljem cvička.

Pred proslavo 800-letnice dobiva šmarska dolina novo praznično lice. Dviga se že gozd mlajev. Posestniki kar tekmujejo med seboj, kdo bo pripeljal daljšo smreko, dekleta in žene pa so spletle toliko vencev, da bi imeli prav udobno železniško zvezo med Šmartnom in Litijo, če bi se venci izpremenili v železniške tračnice.

NAZNANILO

Vsem članicam društva sv. Ane št. 4 S. D. Z. se uradno naznanja, da bo v sredo, dne 11. decembra, t. l. glavna letna seja. Pričetek ob 7:30 uri zvečer v S. N. Domu na St. Clair Ave., dvorana št. 1. Pridite gotovo na to sejo, ker imamo več važnih stvari za ukrepati. Prihodnje leto bomo praznovale 25 letnico, zato pridite, da boste ukrenile kako bi jo praznovale, da ne bodo potem uradnice zmerjane; ena želi to, druga drugo, potem pa nekaterim ni po volji, čeprav uradnice storijo vse tako kakor je bil sklep seje. Imele bomo tudi volitev društvenih uradnic za l. 1936. Pridite, da si boste izvolile uradnice v vašo zadovoljnost. Katera ima kaj zoper nas uradnice, naj pove to na društvenih sejah, ne pa na privatnih domovih in na cestah.

Prosim vas, katera kaj dolguje društvu, da pride plačati ta mesec in prosim tudi vse članice, da boste 23. t. l., ko bomo skupno pobirale, plačale vse na ta dan, da mi bo ob pravem času mogoče zaključiti celo-letne društvene račune. Katera ne bo plačala ta mesec bo suspendirana. Prosim vas, upoštevajte to naznanilo. Na svidenje, 11. dec. na letni seji. S sestrskim pozdravom

Mary Bradač, tajnica

666 ustavi PREHLADE in VROČICO prvi dan glavobol v 30 minutah

Tekočina - tableti mazilo - nosne kapljice

NIKAR BITI SUZNJI NEPREBAVNOSTI

Trinerjevo Grenko Vino vas reši tega

"Zahvaliti se Vam moram za Trinerjevo grenko vino. Skozi leto dni sem trpel radi neprebavnosti — karkoli sem povžil je ustvarilo plin v mojem želodcu. Pred tremi tedni sem opazil vaš oglas, kupil steklenico in od prve čajne žličke, ki sem ga povžil je moja želodčna sitnost prešla. Bilo je kot oprostitev kaznjencu. Moja črева sedaj delujejo redno kot ura in sedaj jem s slastjo. Vaš zvesti. Wallace A. Combs."

Ako trpite vsled neprebavnosti, slabega apetita, zaprtnice, plinov, glavobola, nervoznosti, nemirnega spanja, prevelike utrujenosti, kupite si Trinerjevo grenko vino; jemljite ga redno po eno čajno žličko pred obedvanjem. V vseh lekarnah.

TRINER'S ELIXIR OF BITTER WINE

Joseph Triner Company, Chicago

Fini Priscilla Ware

LONCI

po samo 29c

(Držijo 2 kvarta)

Ti lonci so vredni 50c, pri nas jih pa dobite sedaj po znižani ceni — 29c.

Obiščite našo trgovino in prepričali se boste, da je naša zaloga popolna in vse blago prvovrstno.

SUPERIOR HOME SUPPLY CO.

6401 Superior Ave.

SE 20 TONOV prvovrstnega South Geneva Concord grozdja imamo naprodaj.

GROZDJE $22.00 TONA - MOŠT $9.00 SOD

NOVI SODI OD ZGANJA $2.50 — SE PRIPOROČAMO.

TED MANDEL, 15312 WATERLOO RD-KEN. 1218

Millions prefer it to mayonnaise-costs less!

● Miracle Whip is *different*—delicious! The time-honored ingredients of mayonnaise and old-fashioned boiled dressing are combined in a new, skillful way. Given the long, thorough beating that French chefs recommend for ideal flavor and smoothness—in the Miracle Whip beater that's *exclusive* with Kraft.

TOOK OFF 17 LBS. OF UGLY FAT

HEEDED DOCTOR'S ADVICE

Mrs. Robert Hickey, Roseville, Calif., writes: "My doctor prescribed Kruschen Salts for me—he said they wouldn't hurt me in the least. I've lost 17 lbs. in 6 weeks. Kruschen is worth its weight in gold."

Mrs. Hickey paid no attention to gossipers who said there was no safe way to reduce. She wisely followed her doctor's advice. Why don't YOU?

Get a jar of Kruschen to-day (lasts 4 weeks and costs but a trifle). Simply take half teaspoonful in cup of hot water every morning. All druggists.

LIFE'S BYWAYS

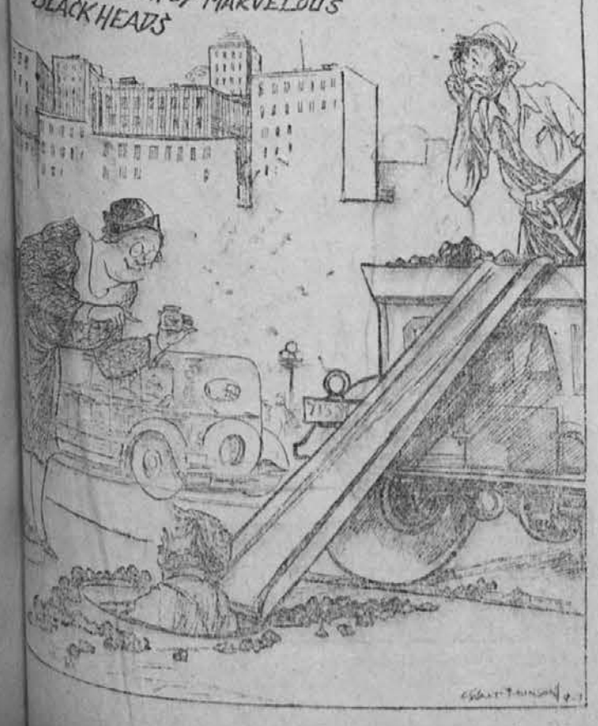

Bodite neodvisni. Lastujte vaš dom.

1100 E. 71 St., južno od St. Clair Ave.; za 2 družini, 5 sob in kopalnica vsako stanovanje; lot 40x120; davki $56.21 letno. Pogoji: Bančna financa $3750

1663 E. 79 St., 2 družinska, 5 sob spodaj, 2 sobi zgoraj. Pogoji: Bančna financa $4000

10634-6 Lauer Ave., severno od St. Clair Ave. Dve hiši po 7 sob vsaka za eno družino; lot 40x150 Pogoji: Bančna financa. $3500

845 E. 209 St., od Recher Ave., severno od St. Clair; Semi-bungalow; 4 sobe in kopalnica spodaj; veliko podstrešje; lep lot 100x100. Pogoji: Bančna financa $3200

The City & Suburban Co.

308-318 Anisfield Building, vogal E. 9th in Huron.—MAin 1645

OB 40-LETNICI DRUŠTVENEGA OBSTOJA

Samostojno društvo "SLOVENIJA" je obhajalo letos 40-letnico obstoja. Ker se za to proslavo ni priredilo letos nikake veselice ali piknika, se je na letni seji sklenilo, da se v počast 40-letnice daruje vsem članom prost eno-mesečni asesment in sicer za mesec januar, 1936. To društvo je v jako dobrem finančnem stanju in so novi kandidatje pristopnine prosti v letu 1936. Pristopite dokler je še čas.

Želimo vsem vesele božične praznike in srečno Novo leto! ODBOR.

Lično delo

Za društvene prireditve, družabne sestanke, poroke in enake slučaje, naročite tiskovine v domači tiskarni, kjer je delo izvršeno lično po vašem okusu. Cene vedno najnižje.

Enakopravnost

6231 St. Clair Ave., HEnderson 5811

VELIKI TRGOVEC

POVEST

Spisal ENGELBERT GANGL

Bila je popolnoma vdana v voljo božjo in hrepeneče je čakala, da pride k njej duhovnik z zadnjo popotnico.

IV.

Janezu, ki je ravno klečal pred stranskim oltarjem, ko je cerkovnik poklical prošta na obhajilo, je zazvenelo nekaj v duši kot glas, ki ga je klical domov.

Vstane in odhiti v domačo hišo.

Mater zagleda samo na postelji, kako sloni na visokem vzglavju in gleda mirno pred se.

"Mamica!"

"Janez!"

Tako vzklikneta oba ob jednem, kakor da hrepenita drug po drugem.

Janez steče k postelji, poklekne ob njej, in glava mu omahne na ležišče.

"O moj Janez, moj Janez!" reče mati, in njena slabotna roka se dvigne in pade Janezu na teme.

"Kaj bo, mamica?" vpraša Janez.

"Nič ne bo hudega, sinko!" odgovori mati. "Gospod bodo prišli semkaj z živim Bogom, da vzraste v meni nova moč."

Janeza polijejo solze.

"Ne jokaj, Janez," ga tolaži mati. "Solze ne pristujejo tvojim mladim očem. Pa tudi tvoji mamici ni nič hudega. Samo Boga si želi, da vzraste v njej nova moč."

Materin glas je bil slaboten. Glasil se je kakor dih, ki prihaja iz umirajočih prsij. Napadel jo je zopet hud kašelj. Janez je napel svoje moči ter je dvignil mater, da je sedela na postelji. No, pa je bilo lažje to sladko breme, nego si je mislil. Zdelo se mu je, kakor da drži otroka v rokah.

"Pojdi, Janez, k sosedovim," reče mati, ko se ji poleže kašelj, "in prosi sosedo, naj pride sem k meni, da pripravi vse, kar je treba, da bo snažno in lepo, ko pridejo s svetim obhajilom."

Janez zbeži po sosedo ter se kmalu vrne z njo. V tem je prišla tudi dekla ter je rekla, da pridejo takoj sam gospod prošt.

Bolnici so oblekli novo, kakor sneg belo perilo, tudi postelj so pregrnili s svežimi rjuhami. Na desno stran k vzglavju so postavili mizico ter jo prekrili z belim prtičem. Na njo so postavili razpelo, ob levi in desni pa sta plapolali dve sveči, blagoslovljeni na svečnico.

"Še moje rože denite semkaj k Jezusu," reče bolnica.

In dekla prinese rože in jih postavi ob križu.

Gospodinja se ozre tjakaj in vzklikne: "Ah, moj Jezus! Ah, moje rože! Ah, moje rože, ki boste zvenele z menoj vred."

In res! Tudi rožam je ginila cvetoča rast, in zdelo se ji je, da so bolne, in da žalujejo. Pa saj jih ni več ravnala skrbna gospodinjina roka . . .

V tem je zazvonilo k obhajilu.

Žene in otroci v cerkvi so počakali, pa tudi nekaj drugih sosed je priteklo, da spremijo Gospoda k bolnici. Vsi so vedeli, koga pojdejo obhajat.

Prošt se je oblekel v cerkveno oblačilo in je pristopil k altarju. Orglavec je začel orglati "Sveto", in ljudje v cerkvi so peli . . .

Bolnica je ležala med tem mirno in tiho, in roke so se ji sklenile k molitvi. Janez je klečal tik postelje in držal v rokah gorečo svečo. Na hišnem prahu sta klečali soseda in dekla tudi z gorečima svečama, da sprejmeta dostojno Njega, ki tolaži umirajoče.

Zapel je cerkveni zvonček, in njega drobni glas je prihajal vedno bliže. Vmes se je čula šumljajoča molitev, s katero so spremljali ljudje Odrešenika. V bolnici je nekaj vztrepetalo, kakor da se veseli predragega obiska. Pred Zalokarjevo hišo se duhovnik ustavi, in ljudje popadejo na kolena, da prejmo sveti blagoslov, potem odidejo po stopnicah za njim ter počakajo pred sobo, da se izpove bolna Zalokarjeva žena.

Izpoved ni trajala dolgo, saj je bilo danes že tretjič, da se izpoveduje. Po izpovedi odpre prošt vrata, in ljudje se usujejo v sobo ter poklekneje ob postelji. Ravno je podal duhovnik bolnici sveto hostijo, da jo zaužije, ko se priplazi po prstih do vrat — Martin.

Precej po obedu je bil odšel z doma ter je koncem mesta popival v neki gostilnici. Ko je začul, da pozvanja k obhajilu, ga je nekaj zbodlo in dvignilo s stola. Odšel je domov, kakor da bi slutil, da gredo z obhajilom k njegovi ženi.

Ko je bilo sveto opravilo končano, in ko je duhovnik potolažil bolnico z iskrenimi besedami, so odšli vsi prisotni. Martin pa se je stisnil v temo v kot, da bi ga nihče ne videl. Bilo ga je sram, da se ni upal niti v sobo k ženi. S pestjo se je udaril ob čelo ter govoril sam zase: "Ti človek, ti človek, ti umazani človek!" In začutil je, kakor da se ga drži blato po vsem telesu. Roko je začel drgniti ob roko, kakor da slači rokavice. Rad bi se iznebil tega umazanega občutka. Potem se mu je zazdelo, da ne sodi več v to hišo. In tiho, kakor je prišel, je hotel zopet oditi. Švignil je mimo vrat, a njegova senca je padla v sobo in se začrtala po tleh.

Žena, ki je ležala doslej mirna in potolažena na postelji, in kateri so ustnice šepetale molitev, zagleda njegovo senco.

"Janez," pravi, "poglej, poglej, kdo je tam zunaj!"

Janez skoči do vrat in reče: "Ata, ata!"

Žena se prijazno zasmeje in zakliče, kolikor so ji dopuščale moči: "Martin, Martin, pridi sem!" Z vso silo se dvigne na postelji, a zopet omahne vznak.

Mož je obstal kakor pribit. Z rokami se je oprijel stene, in noge so se mu začele tresti v kolenih.

Stopi v sobo in se približa ženini postelji. Nagne se nad njo in reče tiho, proseče: "Žena, Reza!"

Ona pa pravi: "O moj Martin!" In njena suha roka se mu dotakne lica.

Martin se nagne še bliže in prosi tiho, šepetaje, sklonjen nad njeno glavo: "Odpusti mi, žena!" Ustnice so se mu tresle, in z rokami se je oprijemal njenih koščenih rok.

"Že davno sem ti vse odpustila, vse, vse, prav čisto vse!" reče žena, in po licih ji plava dobrodušen, srčen smeh. Možu omahne glava na blazino, kolena se mu upognejo in zdrče na tla. Prsi se mu začno vzdigovati, najprej počasi, potem hitro in hitreje, in Martin začuti, kako mu polze med prsti, ki jih je tiščal na očeh, vroče kaplje. Jokal je . . . Peza, ki mu je ležala na srcu, se mu je začela lajšati. Kakor izginja na pogorju ledena skorja, ko jo obsije solnce, in se ulijejo hladni studenci v doline in ravnine, tako se je topila Martinu peza, ki mu je kot z železnimi prsti objemala srce, in njegove oči so se kopale v hladečih solzah. V dolgih, globokih vzdihih so se mu tresle prsi, so mu drgetale ustnice. Z glavo je vedno bolj silil proti ženi, in roke so se mu vzpele tja k vzglavju, tipale po blazini in se končno ovile okrog ženinega vratu. In glava se mu je dvignila, in začutil je, kako se je dotaknilo njegovo lice ženinega hladnega, skoro mrzlega lica. Takrat ga je pretresla strašna slutnja.

"Moja žena, moja žena!" je vzklikal, in njegove solze so močile ženi lica, da sta na njih zacveteli dve rdeči lisi, jednaki dvema zakasnelima jesenskima rožama. In njegove ustnice so obvisele na ženinih posinelih ustnicah, kakor da bi hotele dihniti vanjo novo moč, kakor da bi hotele piti iz njene blage duše uteho in odpuščanje . . .

Janezu, ki je stal doslej v kotu z bratom in sestrico, se je zazdelo, da je najboljše, če gre z obema iz sobe. Prijel je Franceta in Nano, vsakega za jedno roko ter odšel z njima na hodnik. Vrata je rahlo zaprl za seboj.

Ženo je obhajala dotlej neznana blaženost. Nobene bolečine ni več čutila. Bilo ji je tako dobro, kakor takrat, ko je še bila popolnoma zdrava. V prsih se ji je nekaj omehčalo, da je dihala lahko in jednakomerno.

"Ah, moj Jezus, kako si mi dober!" zašepeče žena, in dve solzi ji zdrčita po licih.

In res! Komaj je sprejela živega Boga, že je začutila, kako jo popuščajo bolečine. Tudi od srca ji je nekaj padlo, nekaj težkega, morečega, in kakor skoz odprta vrata se je usulo vanjo sto svetlih upov: da bo še venadar videla moža poleg sebe, predno mrje, da ji je Bog varoval dobro dečico, da ji bo odpahnil nebeške duri, da bo tamkaj videla svojo patrono, sveto Terezijo, da bo tamkaj pila njena duša čudovite glasove Boga slavečih pesmij, ki jih prepeva vseh devet korov angeljskih; da bo tam videla svetega Martina, blagega vojščaka in patrona moževega, svetega Janeza, svetega Frančiška in sveto Ano in vse svetnike in svetnice božje; da bo tam videla, kako se boči pod nebesi v dolgem loku pisana mavrica, kako se prižigajo v mraku zvezde, in kako ugašajo zjutraj; da bo videla tam iz neizmernih visočin pod seboj solnce, to toplo, zlato solnce! In pa da bo gledala svojega Boga in Odrešenika iz obličja v obličje, da bo tam blizu Njega, ki jo je ustvaril in zopet poklical k sebi; da bo videla tisto, ki ga je rodila — Kraljico nebes in zemlje . .

Vsa njena duša je bila prepojena s srečno blaženostjo. Oči so ji nepremično strmele v strop, in zdelo se ji je, da se razmika zidovje, in da plava k njej v sobo čudovita svetloba, kakršne še ni videla doslej. Vehe so ji trepetale, zakaj njene oči niso bile vajene take nebeške luči. Roke so se ji iztegnile proti stropu, in njen glas je šepetal: "O, pridite, pr[illegible], pridite! . . . "

Mož se je dvignil in obsedel tik vzglavja.

Solnce je padalo za gore, in mrak se je razgrinjal po sobi.

"Kdo naj pride, žena?" jo vpraša Martin.

"Vi vsi, vi vsi, ki vas gledam," reče bolnica. "In Tvoj blagoslov naj pride in naj se razprostre nad hišo in nad njimi, ki prebivajo v njej! . . . "

Potem je zopet zavladal po sobi mir, in ničesar ni bilo čuti, samo ura na steni je bila v jednakih presledkih, in njeni votli udarci so odmevali od sten. Mož je dobro čul te udarce. Čul je tudi, kako prihajajo tiši in tiši, kakor da bi se odmikali v daljavo, kakor da bi pojemali, umirali. Ozrl se je tja na steno in v tistem hipu se je ura ustavila. Po sobi se je razlil mir kot v grobu.

"Martin, Martin!" zakliče žena in kaže proti stropu.

"Kaj je, draga moja?" vpraša on.

"Ali vidiš to luč, to nebeško luč?" vpraša bolnica, se hipoma dvigne, kakor da bi ji šinila v žile nova moč, ter zakliče glasno in razločno: "Kje so moji otroci?"

"Takoj pridejo," reče Martin in jih pokliče.

Otroci steko k materi, Martin pa prižge svečo, ki je ostala poleg vzglavja še od obhajila.

"Ah, vi moja zlata dečica!" zakliče mati in napravi z roko znamenje, kakor da blagoslavlja. Potem omahne na posteljo, globoko zasope in obleži mirno, nepremično.

Oče da znamenje, naj otroci poklekneje. Nato vzame v desnico svečo, z levico pa zatisne ženi oči.

— — — — — — — —

Zjutraj je vedela vsa Metlika, da je umrla žena Zalokarjeva.

Prvi so govorili: "Rešena je!"

Drugi: "Bog ji daj sveta nebesa!"

Tretji: "Ubogi otroci!"

In tako naprej . . .

— — — — — — — —

Zalokarico so napravljali na mrtvaški oder. Noč je še preležala na postelji, bleda in mrtva. Tamkaj je prejokala toliko nočij, a njene solze so sedaj usahnile, in Bog je že izrekel sodbo nad njeno dušo.

Poklicali so staro Nežo — "mrtvaškega ptiča", kakor so ji rekali — ki je preoblačila mrliče, jih napravljala na oder, prečula pri njih noči in dneve ter svetila pri pogrebih s staro, zakajeno svetilnico.

Neža je prišla in prekrižala sebe in mrliča ter rekla: "Bog bodi milostljiv tvoji dobri duši".

Potem so Zalokarico umili, počesali ter preoblekli v sveže perilo in črno obleko. Oboje ji je bilo preveliko in preohlapno. Bolezen jo je čisto posušila. Roke, koščene, blede in drobne, so ji sklenili na prsih, na noge pa so ji nataknili črne šolne, ki so jih zvezali s črnim trakom.

(Dalje prihodnjič)

OLD PEOPLE find way to keep breath wholesome

Halitosis (bad breath) quickly yields to Listerine, safe antiseptic and deodorant

Either because of stomach disturbances, food fermentation, or the wearing of false teeth, old people frequently have halitosis (bad breath). No wonder others consider them a nuisance.

But now Science has found that the regular use of Listerine will often overcome offensive mouth odors due to the fermentation of tiny bits of food on mouth, teeth, or dental plate surfaces.

This safe antiseptic and quick deodorant works quickly. It cleanses mouth, teeth, and gum surfaces. Halts fermentation and putrefaction, a major cause of odors, and then counteracts the odors themselves.

Try using Listerine every two or three days. See how much more wholesome it leaves your mouth. How it sweetens your breath. Lambert Pharmacal Co., St. Louis, Mo.

Don't offend others - Check halitosis with LISTERINE

Help Kidneys

Don't Take Drastic Drugs

Your Kidneys contain 9 million tiny tubes or filters which may be endangered by neglect or drastic, irritating drugs. Be careful. If functional Kidney or Bladder disorders make you suffer from Getting Up Nights, Nervousness, Loss of Pep, Leg Pains, Rheumatic Pains, Dizziness, Circles Under Eyes, Neuralgia, Acidity, Burning, Smarting or Itching, you don't need to take chances. All druggists now have the most modern advanced treatment for these troubles—a Doctor's prescription called Cystex (Siss-Tex). Works fast—safe and sure. In 48 hours it must bring new vitality and is guaranteed to make you feel 10 years younger in one week or money back on return of empty package. Cystex costs only 3c a dose at druggists and the guarantee protects you.

Buy handkerchiefs with what it saves

It isn't necessary to pay 50¢ or more to get quality in a dentifrice. Listerine Tooth Paste, made by the makers of Listerine, comes to you in a large tube at 25¢. Note how it cleans, beautifies and protects your teeth. Moreover it saves you approximately $3 a year over 50¢ dentifrices. Buy things you need with that saving—handkerchiefs are merely a suggestion. Lambert Pharmacal Co.

LISTERINE TOOTH PASTE 25¢

ONLY IN NORGE DO YOU GET THE PLUS VALUE OF ROLLATOR REFRIGERATION

● Part of the plus value in Norge is the plus cold-making *power* of the Rollator. It is able to make more cold than you'll ever need, is simple in construction, smooth in operation, uses hardly any current, is almost everlasting. By actual test, the Rollator improves with use.

The extreme efficiency and dependableness of the Rollator is the basis of saving in both food and refrigeration. Rollator Refrigeration enables Norge owners to save up to $11 a month.

THE ROLLATOR... *Smooth, easy, rolling power provides more cold — uses less current.*

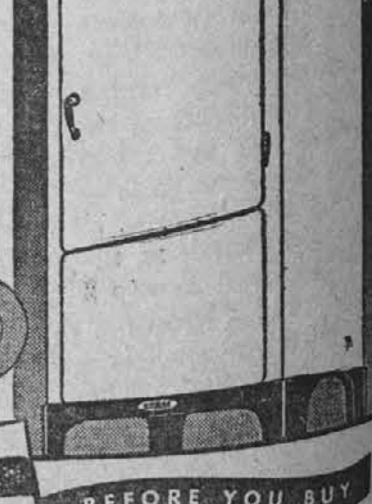

SEE THE NORGE BEFORE YOU BUY

ONLY IN THE NORGE WASHER DO YOU GET THE PLUS VALUE OF *Autobuilt* TRANSMISSION

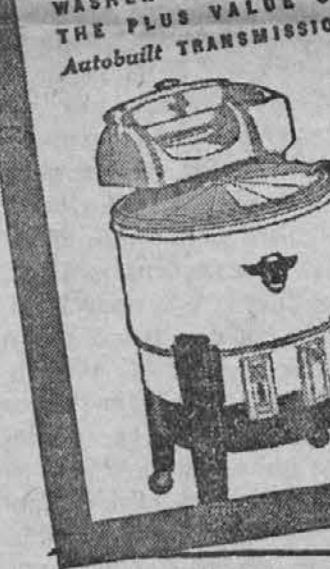

● When you buy a new washer, you expect it to give you years of quiet, dependable, trouble-free service.

But do you realize that, from the standpoint of dependable performance, the most important part of a washer is the part you never see? It's the transmission. And only the Norge washer has the transmission, "Autobuilt" transmission, with its system of "take-up points" which makes the Norge truly a lifelasting washer.

(Model 50-P Washer with Pump Illustrated)

SUPERIOR HOME SUPPLY
6401-05 Superior Ave.

NORGE

Vsem Slovencem,

ki čitajo angleško, kakor tudi staršem, ki želijo dati svojim odraslim sinovim in hčeram v roke dobro knjigo, priporočamo krasno novo povest

Grandsons

(VNUKI)

KATERO JE SPISAL

Louis Adamic

Avtor 'The Native's Return,' 'Laughing in the Jungle' in 'Dynamite'

To je povest treh vnukov slovenskega izseljenca v Ameriki.

Cena lepo vezani knjigi obsegajoči 371 strani, je $2.50.

NAROČILA SPREJEMA

ENAKOPRAVNOST

6231 ST. CLAIR AVE. — — — — — CLEVELAND, OHIO

LIFE'S BYWAYS